

ONTVANGEN 25 JULI 2022

gemeente
voerendaal

Raadhuisplein 1
6367 ED Voerendaal
Postbus 23000
6367 ZG Voerendaal

T 045 – 575 33 99
F 045 – 575 11 95
E info@voerendaal.nl
W voerendaal.nl

Raad van Voerendaal

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk 283981	Voerendaal 19-juli-2022
Onderwerp Raadsinformatiebrief Onderzoek Bestuurlijke Regionale Ecosystemen (BREs) Zuid-Limburg		Behandeld door Linda Steenland- van Tilburg	Bijlagen Leaflet BREs Zuid Limburg-Uitnodiging

VERZONDEN 25 JULI 2022

Geachte heer, mevrouw,

In deze raadsinformatiebrief wordt u geïnformeerd over een onderzoek naar het Bestuurlijk Regionale Ecosysteem (BRE) in Zuid-Limburg. Het samenspel tussen het BRE, het economische ecosysteem en het maatschappelijke ecosysteem staat hierbij centraal. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de Rijks Universiteit Groningen (RUG) en Berenschot

Achtergrond

De gemeenten in Zuid-Limburg starten een onderzoek naar de samenwerking in Zuid-Limburg. Dit zogenaamde onderzoek naar het Bestuurlijk Regionale Ecosysteem (BRE) Zuid-Limburg is met name gericht op de vraag hoe er in Zuid-Limburg beter kan worden samengewerkt en er betere resultaten kunnen worden bereikt. Inmiddels zijn er in het land 5 onderzoeken naar samenwerkingsverbanden in regio's gedaan en lopen er nog twee. Opvallend is dat uit een algemeen onderzoek naar BRE's in Nederland al is gebleken dat Zuid-Limburg één van de meest intensieve bestuurlijke netwerken van Nederland heeft.

Op voorspraak van de burgemeesters van de Tripool gemeenten en het middengebied (vertegenwoordigd in het Katalysatorteam) is er draagvlak voor een dergelijk onderzoek bij de Zuid-Limburgse gemeenten, de provincie Limburg én het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De uitkomsten van het onderzoek zullen concreet worden opgepakt en worden meegenomen in een propositie voor het nieuwe provinciale bestuur in 2023.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door Berenschot en de Rijks Universiteit Groningen (RUG). Met de resultaten van het onderzoek heeft men in Zuid-Limburg handvaten om stappen te zetten in de eventuele doorontwikkeling van de samenwerking en de versterking van de slag- en uitvoeringskracht. Het gaat dus meer om de 'hoe' (kom je tot een efficiënte en effectieve samenwerking) vraag dan de 'wat' vraag.

Verder is met name de grensoverschrijdende dimensie een nadrukkelijk aspect van dit onderzoek.

Uw Raad zal middels een enquête betrokken worden bij dit onderzoek. In de bijlage treft u een leaflet aan waarin u nader wordt geïnformeerd over wat een Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem is en het onderzoek.

In samenspraak met alle gemeenten in Zuid-Limburg financieren de gemeenten Maastricht, Sittard-Geleen en Heerlen dit onderzoek. De Provincie Limburg doet ook een substantiële financiële bijdrage. Ook het Ministerie van Binnenlandse zaken betaalt mee aan dit onderzoek.

Context Parkstad

Een onderzoek naar de Bestuurlijke Regionale Ecosystemen kan leiden tot nieuwe inzichten over de wijze waarop de samenwerking(en) in Zuid-Limburg zijn georganiseerd. Laten we daar met zijn allen ons voordeel mee doen, want waar het voor ons nodig en mogelijk is om op Zuid-Limburgse schaal samen te werken, zoeken wij elkaar natuurlijk op.

Graag geven wij u als raadsleden ook mee dat wij, bewust inzetten op samenwerking op de schaal van Parkstad gezien de specifieke opgaven en uitdagingen zoals bijvoorbeeld grensoverschrijdende verstedelijking en het inlopen van regionale achterstanden. Daarnaast geldt dat deze samenwerking met 7 gemeenten, voor 200.000 inwoners, voldoende groot maar toch overzichtelijk is. De effectiviteit van deze samenwerking blijkt ook uit de vele gerealiseerde projecten en aangetrokken middelen en dat wordt ook buiten de regio erkend. Enkele voorbeelden zijn de bijdragen uit de Regio Deal 2018-2022, het Volkshuisvestingsfonds, de Woningbouwimpuls en de Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling, waarmee initiatieven in onze gemeenten mogelijk zijn gemaakt. Dit alles neemt niet weg dat ook in deze samenwerking nog verbeteringen mogelijk zijn en wij aanbevelingen hiertoe graag ontvangen.

Bovenstaande informatie geven wij u mee als voorbereiding op het invullen van de enquête die in het kader van het onderzoek Bestuurlijke Regionale Ecosystemen via Berenschot en de Rijks Universiteit Groningen zult ontvangen.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groeten,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL,
de secretaris, _____ de burgemeester.

Wat bepaalt het succes van een regio?

Onderzoek naar hoe Bestuurlijk Regionale Ecosystemen bijdragen aan publieke waarde

Het kabinet Rutte-III zette de schijnwerper op de regio. Het kabinet wilde niet inzetten op grootschalige structuurveranderingen in het binnenlands bestuur, maar legde stevig de nadruk op 'de regio' en 'regionale afspraken', op tal van beleidsterreinen. Dit past in een trend die al eerder is ingezet. Met de decentralisaties in het sociaal domein, maar ook met andere complexe maatschappelijke opgaven die hoog op de agenda staan. Denk aan de energietransitie, het stikstofdossier, de woningbouwopgave, de toekomst van de landbouw, klimaatadaptatie, mobiliteit en wateropgaven zoals verdroging en vernatting. Stuk voor stuk onderwerpen met zowel een ruimtelijke als een sociale dimensie, waarvan de oplossing in 'de regio' wordt gezocht.

Maar wat is 'de regio' eigenlijk? Welke resultaten behaalt de regio en hoe meten we die? Aan volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren de taak om, zonder helderheid over deze concepten, kaders en meetinstrumenten, het succes van hun regio te vergroten en te zorgen voor meer publieke waarde.

Om meer grip te krijgen op 'de regio' en de factoren die bijdragen aan het realiseren van publieke waarde in die regio,

doet de Rijksuniversiteit Groningen hier, in samenwerking met Berenschot, de komende 2,5 jaar onderzoek naar. We voeren in tien regio's veldonderzoek uit – waaronder in Zuid Limburg. Het samenspel tussen het Bestuurlijk Regionale Ecosysteem (BRE), het economische ecosysteem en het maatschappelijke ecosysteem staat hierbij centraal. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft zich financieel en inhoudelijk gecommitteerd aan het onderzoek.

Wat is een Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem?

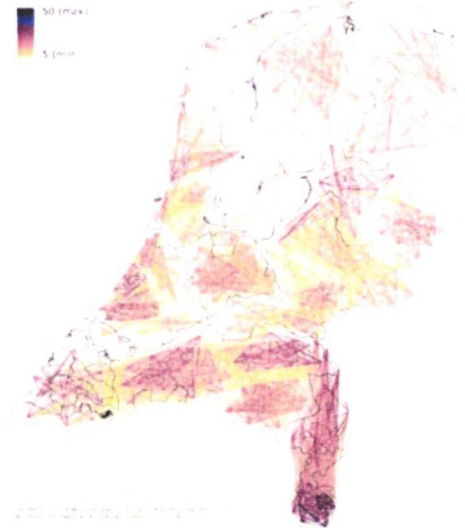
De Nederlandse staatsinrichting lijkt op het eerste gezicht overzichtelijk:

Rijk, provincies en gemeenten, elk met hun eigen taken en bevoegdheden.

De praktijk is echter veel complexer. Naast de vier formele bestuurslagen wordt er veelvuldig samengewerkt in 'de regio'. Dit netwerk van bestuurlijke samenwerkingsverbanden in een regio noemen wij het Bestuurlijk Regionale Ecosysteem (BRE). Het aantal samenwerkingsverbanden verschilt per BRE (hoe donkerder de lijn in de figuur, hoe meer samenwerking tussen twee gemeenten). Ook de mate van congruentie in samenwerking binnen BRE's loopt sterk uiteen.

Vanuit de empirie beschouwen wij de schaal van Zuid-Limburg (dat wil zeggen de zestien gemeenten Beek, Beekdaalen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal) als één BRE – zie de lijnen op figuur hiernaast. Dit is dan ook een logische en gewenste geografische scope voor het onderzoek.

Aantal samenwerkingsverbanden
tussen gemeenten

Uw regio, Zuid-Limburg, doet mee. Wat levert deelname op?

De decentrale overheden in Zuid-Limburg staan voor grote maatschappelijke opgaven: van het investeren in leefbaarheid tot klimaatadaptatie tot een sterke economie en werkgelegenheid. Met de complexiteit van de opgaven neemt het belang van samenwerking in de regio - tussen gemeenten, de provincie én met maatschappelijke en economische partners - bij de totstandkoming van publieke waarde toe. Met deelname aan het onderzoek krijgt u concrete aanbevelingen over hoe de samenwerking tussen het bestuurlijk, maatschappelijk en economisch ecosysteem in Zuid-Limburg zinvol versterkt kan worden.

U krijgt inzicht in:

- De samenhang tussen de systeemwereld (bestuurlijke samenwerking) en de leefwereld (de maatschappelijke en economische samenhang). Ook de samenhang met gebieden eromheen wordt meegenomen.
- De effectiviteit van de (bestuurlijke) samenwerking in Zuid-Limburg bij het oplossen van maatschappelijke opgaven. Welke publieke waarde wordt er in de regio gerealiseerd, vanuit het perspectief van brede welvaart én de eigen ambities van de regio?
- Waar en hoe het bestuurlijke, economische en maatschappelijke ecosysteem samenwerken aan die publieke waarde en welke mechanismen die samenwerking versterken of remmen.

Hoe gaan we te werk?

Over het onderzoek vindt doorlopend afstemming plaats met de betrokken gemeenten. Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van bestaande structuren. Zo vindt afstemming plaats met de volgende groepen:

- **Ambtelijk ondersteuningsteam (voorbereidingsgroep):** Hiermee worden lopende acties en het tussen- en eindproduct van het onderzoek besproken. Dit team is het eerste aanspreekpunt van de onderzoekers. De leden van het ambtelijk ondersteuningsteam zijn: Guido Houben - *Gemeente Maastricht*, Jos Kusters - *Gemeente Gulpen Wittem*, Pascalie Janssen - *Gemeente Stein*, John Bertram - *Gemeente Vaals*, Marion Nieuwenhuizen en Leonne Delahaije - *Gemeente Sittard-Geleen*, Elsbeth Raedts - *Gemeente Heerlen*, Stephanie Eleveld en Ric Cimmermans - *Provincie Limburg* en Jan Rademaker - *Regio Parkstad Limburg*.
- **Bestuurlijke stuurgroep (katalysatorsteam):** Met een bestuurlijke stuurgroep worden het tussen- en eindproduct van het onderzoek besproken. In deze stuurgroep zitten afgevaardigden van deelnemende gemeenten, de provincie en de Euregio.
- **Kring gemeentesecretarissen:** Gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten worden via een bestaand secretarissenoverleg op de hoogte gehouden van het onderzoek door een lid van het ambtelijk ondersteuningsteam.

- **Team Berenschot:** Onder leiding van projectleider Peter Teunisse voert het onderzoeksteam, bestaande uit Sam Huberts en Sebastiaan Olislagers, de onderzoeksactiviteiten uit.

Wat vragen we van u?

Gedurende het onderzoek worden de gemeenten en de provincie op meerdere momenten betrokken.

Via het ambtelijk ondersteuningsteam zullen we mogelijk op de (ambtelijke) lijn komen voor het aanleveren van relevante informatie en data over samenwerking in de regio. Daarnaast vragen we een aantal bestuurders en ambtenaren om deel te nemen aan een interview (duur: 1-1,5 uur), mogelijk ontvangt u hier voor op korte termijn een uitnodiging. Onze gesprekspartners ontvangen vooraf een memo met besprekpunten; verdere voorbereiding is niet nodig.

Onder volksvertegenwoordigers (Gemeenteraadsleden en Statenleden) zullen wij, via de griffies, een enquête verspreiden. U helpt het onderzoek enorm door deze in te vullen! De onderzoeksactiviteiten zullen in de komende periode plaatsvinden. Vanzelfsprekend ontvangt u de eindrapportage, die we in januari 2023 zullen opleveren.

Namens het ambtelijk ondersteuningsteam BRE Zuid-Limburg

Voor vragen kunt u contact opnemen met
Guido Houben (guido.houben@maastricht.nl) namens de opdrachtgevende gemeenten
of Sam Huberts (s.huberts@berenschot.nl) namens het onderzoeksteam.

provincie limburg

